

De zin en onzin van mussenstraten

Op de markt (en tot voor kort ook bij de HVB) zijn 'mussenstraten' in diverse modellen verkrijgbaar. Bij dergelijke mussenstraten zijn meerdere nestgelegenheden voor huis- en ringmus verenigd onder 1 dak.

De gedachte is dat huis- en ringmussen groepsvogels zijn en dat zij hun broedgelegenheden graag dicht bij elkaar hebben. Buiten het broedseizoen (met een lage hormoonspiegel) kunnen mussen het uitstekend met elkaar in groepen vinden. Bovengenoemde mussenstraten worden buiten het broedseizoen goed gebruikt als overnachtingsplek en als ontmoetingsplaats.

Wanneer gaat het fout ?

In het broedseizoen stijgt de hormoonbalans. De testikels van de huismus buiten de broedtijd hebben het formaat 'van een maanzaadje tot een erwte', terwijl ze in het broedseizoen 'het imposante formaat van een bruine boon' hebben (K. Moeliker - *De kloten van de mus* – 2016). En dat heeft aanzienlijke consequenties voor hun onderlinge contacten. In deze periode handhaven huis- en ringmussen een territorium rondom hun nestgelegenheden van ongeveer 50 cm. Indringers worden door het mannetje verjaagd.

Zodra het vrouwtje één van de nestopeningen met de bijbehorende binnenruimte geschikt heeft gevonden en de nestinrichting start, worden alle nestopeningen binnen een straal van 50 cm tegen soortgenoten verdedigd. Dat houdt in dat slechts 1 of 2 nestopeningen van een 3, 4, of 4 gezinsmussenstraat gebruikt worden. In de praktijk houdt dit in dat de gangbare mussenstraten niet erg effectief zijn.

Als de nestinrichting compleet is, zal het leggen van de eieren beginnen. Vanaf dit moment wordt zelfs het mannetje niet meer in het nest getolereerd. Het mannetje zoekt zijn toevlucht in de nestruimte achter één van de andere gaten.

Mussen produceren meestal 2 legfels per jaar. Zodra de jongen bijna kunnen uitvliegen, wordt er alvast begonnen met de bouw van een nieuw nest. Dit gebeurt bijna altijd in het voormalige verblijf van het mannetje, want deze tweede opening ligt in het verdedigings- en leefgebied van deze mussenfamilie. De eerste serie jongen vliegen uit en de achtergelaten ruimte wordt het nieuwe verblijf voor het mannetje, dat wederom niet in de nieuwe nestruimte met eieren wordt getolereerd.

Wat zijn WEL goede nestkasten voor mussen ?

Momenteel bouwt de HVB nog slechts 2 modellen nestkasten voor huis- en ringmussen. Dat zijn de mussenflat en het mussen duoblok. De invliegopeningen bevinden zich in beide modellen minimaal 50 cm van elkaar. Het meest effectief voor de voortplanting van mussen is het mussen duoblok.

Is de effectieve nestruimte eigenlijk niet veel te groot voor een mussenkoppel ?

Ja, eigenlijk hoeft het nest niet veel groter te zijn dan een forse gebalde vuist. Mede door de hoge hormoonspiegel zijn mussen echter zeer actief bezig met het volbouwen van de aangeboden nestruimte. Deze van nature holenbroeders zijn gewend om hun gekozen broedplek volledig op te vullen met nestmateriaal. Hierin sparen zij dan uiteindelijk de ruimte uit voor de ingang, de eieren en de opgroeiende jongen. Het komt vaak voor dat allerlei nestruimtes, die eigenlijk wat aan de grote kant zijn, volledig volgepropt zijn met nestmateriaal. Bij het gebruik van een duoblok kunt u de vogels helpen door er alvast een stevige hand vol hooi in te stoppen.

De technische informatie uit deze bijdrage is gebaseerd op de ervaringen van onze stadsvogelkundige en mussenexpert Martin van de Reep.

